

10 söndagen efter trefaldighet

Pastor Johannes Rydh
Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige

Predikan på distans, 24 augusti 2025

I Guds, Faderns + och Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Bön: Käre himmelske Fader! Vi tackar dig för att du har smort din Son till att predika glädjens budskap för de fattiga. Låt din helige Ande verka i våra hjärtan så att vi tar emot din nåd och varje dag bevaras i tron, till evigt liv och salighet. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext: Luk. 4:23–30 (2 årgången).

När Jesus undervisade i Nasarets synagoga sade han: "Utan tvekan kommer ni att vända detta ordspråk mot mig: Läkare, bota dig själv, och säga: Vi har hört allt som hände i Kapernaum. Gör det också här i din hemstad." Och han fortsatte: "Amen säger jag er: Ingen profet blir erkänd i sin hemstad. Jag säger er sanningen: Det fanns många änkor i Israel på Elias tid, då himlen var tillsluten i tre år och sex månader och det kom en stor hungersnöd över hela landet. Ändå blev inte Elia sänd till någon av dem utan bara till en änka i Sarepta i Sidons land. Och fastän det fanns många spetälska i Israel på profeten Elisas tid, blev ingen av dem renad utan endast Naaman från Syrien."

Alla i synagogan blev ursinniga när de hörde detta. De reste sig upp och drev honom ut ur staden och förde honom ända fram till branten av det berg som deras stad var byggd på och ville störta ner honom. Men han gick rakt igenom folkhopen och vandrade vidare.

Förspilda tillfällen

Denna dag har man av tradition talat om Jerusalems förstörelse. I evangelietexten förutsade Jesus hur fiender skulle belägra staden och jämna den med marken. Detta skulle gå i uppfyllelse några decennier senare, år 70 efter Kristus. Det var ett Guds straff som drabbade Jerusalem, som Jesus sade, "därför att du inte förstod den tid då Herren besökte dig" (Luk. 19:44).

Jesus Kristus är Guds Son, den som Gud har sänt till vår frälsning. Han var den som profeterna hade talat om i hela GT. Gud hade låtit budskapet om Messias föregå honom, så att judarna skulle förstå vem han var, känna igen honom och ta emot hans ord. När han vandrade bland oss här på jorden gjorde han stora under och tecken för att bevisa sin gudomliga auktoritet, att han verkligen var just den som Skriften utlovat, och som judarna hade väntat på. Allt detta var Guds tålmodiga och upprepade kallelse till människorna att lyssna till hans ord och tro på hans evangelium. Hans kärlek var och är stor till även den fallna, syndiga världen. Han vill att alla människor ska ta emot hans nådiga budskap.

Men många judar i Jerusalem, och i Israel i stort, ville inte. De aktade inte på Jesu ord. De ville inte omvända sig och tro på honom, utan förlitade sig på sin egen laguppfyllelse. Messias ville de bara se till om han uppträdde såsom de själva hade tänkt sig, som en jordisk herre som skulle befria dem från den romerska ockupationen och återupprätta Israel till en självständig och mäktigt gudsstat. De lyssnade inte till Guds kallelse utan blev förhärdade.

Och Jesus grät över deras hårda hjärtan: "Tänk om du i dag hade förstått, också du, vad som ger dig verklig frid. Men nu är det dolt för dina ögon." (Luk. 19:42)

Resultatet blev en fruktansvärd straffdom. Efter en mycket svår belägring med hungersnöd blev templet nedbränt och staden totalt förstörd. Det blev det definitiva slutet på den gamla tempelgudstjänsten och det gamla förbundet, och judarna skingrades över världen.

Detta är för oss en varning och påminnelse om det som är dagens ämne och rubrik: ”förspillda tillfällen”. Vi ska inte tro att det bara var judarna som på ett särskilt sätt drabbades av Guds vrede. Förr eller senare straffar Gud alla som föraktar hans nåd. Vi måste ta vara på tillfällena.

Dagens predikotext beskriver reaktionen i synagogan i Nasaret efter det att Jesus där predikat över Jesajas ord: *Herrens Ande är över mig, ty han har smort mig till att predika glädjens budskap för de fattiga. Han har sänt mig för att ropa ut frihet för de fångna och syn för de blinda, för att ge de betryckta frihet och predika ett nådens år från Herren. (Luk. 4:18–19)*

Jesus hade utlagt detta med orden: *”Idag har detta skriftställe gått i uppfyllelse inför er som lyssnar.” (Luk. 4:21)* Det var om honom som Jesaja hade talat! Inför dem satt Messias, den smorde. Genom honom skulle fridens evangelium om syndernas förlåtelse utropas till alla som är fångar under syndens börda.

Åhörarna blev mycket häpna. Det var inte alls vad de hade väntat sig. Men snart började de tvivla och utmana hans påstående. De hade ju sett honom växa upp i Nasaret. Var han inte Josefs son? Skulle denne verkligen kunna vara Messias? Så växte otron och avvisandet. Och Jesus visste vad de tänkte i sina hjärtan: *”Utan tvekan kommer ni att vända detta ordspråk mot mig: Läkare, bota dig själv, och säga: Vi har hört allt som hände i Kapernaum. Gör det också här i din hemstad.”*

De hade uppenbarligen hört vad Jesus hade gjort i andra städer. De kände väl till hans undervisning och hans kraftgärningar. De borde då ha lyssnat till Jesajas ord, som talade så utförligt om Messias. De borde ha forskat i Skrifterna för att se om det kunde förhålla sig så som Jesus sade. Men de krävde att han först skulle göra underverk också där i Nasaret, hans egen stad. Då kunde de kanske tro på honom.

Men Jesus visste att de i sina hjärtan ändå inte skulle tro. Grunden och orsaken till all obotfärdighet är att man inte på allvar tror sig behöva någon frälsning. Judarna i Nasaret som förkastade Jesus förlitade sig på att de var Abrahams ättlingar. De hade Guds lag, som de menade sig kunna följa, och insåg inte syndens förskräckliga allvar.

Därför påminde Jesus dem om hur Israels folk på Elias tid fick lida svår torka och hungersnöd som straff för sin avgudadyrkan. Samtidigt kom Guds nåd till änkan i Sidons land, som genom Elia fick lindring och hjälp i sin nöd. Till henne, en främling som inte var av Guds utvalda folk och som inte hade vuxit upp med Guds lag, kom nåden. På samma sätt var det den syriske Naaman som blev renad från sin spetälska och blev frälst, och inte någon i Israel som samtidigt led av samma åkomma. Dessa främlingar fick frälsning inte på grund av någon laguppfyllelse eller av något släktskap med patriarken Abraham. De blev omvända och fick syndernas förlåtelse genom Guds nåd.

Åhörarna i Nasaret blev ursinniga när de hörde detta. Ja, de försökte till och med döda Jesus. Något sådant tal om hur hedningar och främlingar kom att sättas före dem ville de inte lyssna på. Guds son hade kommit personligen till dem för att predika evangelium i sin egen stad, men de avvisade honom. De tog inte vara på tillfället, utan förhärdade sig och gick miste om nåden. De fortsatte att leva sina liv utan Jesus, och tänkte kanske inte mer på den uppseendeväckande mannen som gjort anspråk på att ha varit Messias.

Så är det också ofta med många som i våra dagar hör förkunnelsen. Där ordet inte orsakar omvändelse och andlig förnyelse utan istället avvisas, leder det till likgiltighet och förakt. Också detta är ett Guds straff, och det är förskräckligt. Utan omvändelse och tro kan ingen bli frälst.

Ingen söker Gud av sig själv. Arvsyndens fördärv sätter stopp för alla möjligheter att en människa på eget initiativ skulle sträcka sig efter eller ta emot nåden. Det är endast när Gud själv

vänder sig till oss och erbjuder sin gåva som vi kan bli frälsta. Om vi då inte tar vara på detta riskerar vi att för alltid gå miste om det eviga livet. Det går inte tänka att man kan ta tag i det där på egna villkor, för det är Gud som söker upp människan, aldrig tvärtom.

Så ska vi ta dessa skriftställen om Jerusalems förstörelse och nasareernas avvisande som varnande exempel. Också i en bibeltrogen kyrka kan det ske att människor i sitt hjärta inte tar vara på nåden när tillfälle ges. Det gäller inte bara den omvändelse som redan skett, utan också den dagliga bättringen. Varje dag måste den gamla människan dränkas i dopets vatten och en ny uppstå, renad från synden i kraft av Kristi verk.

Men Guds kyrka kommer alltid bestå. Mitt i det världsliga avvisandet bevarar Gud åt sig själv en skara av troende som vill hålla fast vid hans evangelium. Det sker inte på grund av någon särskild egenskap eller värdighet hos de människorna som gjort dem mer mottagliga för nåden så att just de blivit upptagna och behållna i tron. Nej, det sker endast genom Guds nåd, som Paulus också skriver: *"Alltså beror det inte på någon människas vilja eller strävan utan på Guds barmhärtighet. (Rom. 9:16)* Därför ska ingen berömma sig av sig själv, och inte heller misströsta över sin egen otillräcklighet. Vi kan inget göra, men för Gud är inget omöjligt. Han som älskade hela världen och utgav sin Son för att frälsa den, han kallar dig och mig till att ingå i hans glädjrike för alltid. Han vill att alla människor ska ta emot syndernas förlåtelse för Kristi skull, och bli evigt saliga.

Amen.

Bön: Allsmäktige, evige Gud, du som för oss har förkunnat ditt ord och lärt oss känna din Son Jesus Kristus genom den helige Ande. Vi ber dig: Öppna våra hjärtan så att vi tar emot ordet och inte försummar och föraktar det som de otrogna i ditt judiska folk gjorde. Låt oss leva i din fruktan, och föröka dagligen tron på din barmhärtighet så att vi får en evig salighet. Genom din Son Jesus Kristus vår Herre. Amen.

Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålmod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.